

ΣΤΕ 2452/2010 [Παράνομη αναδάσωση τμήματος της έκτασης στην Αττική που κήκε στις 16.8.2007]

Περίληψη

-Από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτει ότι οι εκτάσεις που απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα στο χάρτη που συνοδεύει την προσβαλλόμενη πράξη, μεταξύ των οποίων ευρίσκεται και η επίδικη περιοχή, έφεραν δασική βλάστηση στο απώτερο χρονικό διάστημα του έτους 1937. Έκτοτε δεν απέκτησαν εκ νέου δασική βλάστηση, σε αντίθεση με τις εκτάσεις που απεικονίζονται στον ανωτέρω χάρτη με πράσινο χρώμα. Οι τελευταίες, έως και την ημέρα της πυρκαγιάς έφεραν δασική βλάστηση σε ποσοστό άνω του 25%, όπως και οι εκτάσεις με καφέ χρώμα, οι οποίες ήταν μη δασικές το έτος 1937 και δασώθηκαν μεταγενέστερα. Επίσης, σε προσκομισθέν από τους αιτούντες έγγραφο του Δασαρχείου Πεντέλης αναφέρεται ότι η επίμαχη περιοχή ήταν εκείνο το έτος γεωργικά καλλιεργημένη και δεν ήταν δάσος ή δασική έκταση. Τέλος, προς τη μη κήρυξη της περιοχής αυτής ως αναδασωτέας έκλινε και η προαναφερθείσα εισήγηση του αρμόδιου Δασαρχείου Πεντέλης.

-Η διαφορετική εκτίμηση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, ο οποίος εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, δεν στηρίζεται σε νέα στοιχεία και συνεπώς κλονίζεται το αιτιολογικό έρεισμά της, κατά το σκέλος της που αφορά την κήρυξη ως αναδασωτέων των ιδιοκτησιών των αιτούντων.

Πρόεδρος: Νικ. Ρόζος

Εισηγητής: Χρ. Λιάκουρας

Δικηγόροι: Αθηνά Μανιάκ, Εύστ. Ζάγκας, Αφροδίτη Κουτούκη

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή οι αιτούντες ζητούν την ακύρωση της υπ' αριθμ. 4882/13.11.2007 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής (ΦΕΚ 588 Δ' /19.11.2007). Με αυτήν κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση συνολικού εμβαδού 9.408 στρεμμάτων, η οποία κήκε στην πυρκαϊά της 16ης Αυγούστου 2007 και που βρίσκεται στις θέσεις Άγιος Σύλλας, Άγιος Παντελεήμων, Κοκκιναράς και Λάκκα Ρήγα του ορεινού όγκου της Πεντέλης εντός των διοικητικών περιφερειών των Δήμων Νέας Πεντέλης, Πεντέλης, Κηφισιάς, Μελισσιών και Διονύσου του νομού Αττικής.

Ειδικότερα, οι αιτούντες ζητούν την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το μέρος που κηρύσσονται αναδασωτέες ιδιοκτησίες τους στην περιοχή Λάκκα Ρήγα .

5. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη εξεδόθη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος, κατά το οποίο «δημόσια ή ιδιωτικά δάση ή δασικά εκτάσεις καταστραφείσαι ή καταστρεφόμεναι εκ πυρκαϊάς ή άλλως πως αποψιλωθείσαι ή

αποψιλούμενοι, δεν αποβάλλουν εκ του λόγου τούτου τον ον εκέκτηντο προ της καταστροφής των χαρακτήρα και κηρύσσονται υποχρεωτικώς αναδασωτέα, αποκλειόμενης της διαθέσεως τούτων δι' έτερον προορισμόν». Εξάλλου, κατά το άρθρο 38 παρ. 1 του ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Α' 289), του οποίου γίνεται επίσης επίκληση στην προσβαλλομένη πράξη, «κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα, τα δάση και αι δασικά εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικωτέρας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ην ευρίσκονται, εφ' όσον ταύτα καταστρέφονται ή αποψιλούνται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών ...», ενώ, κατά το άρθρο 41 παρ. 1 του αυτού νόμου «η κήρυξις εκτάσεων ως αναδασωτέων ενεργείται δι' αποφάσεως του οικείου νομάρχου [και, ήδη, του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ν. 2503/1997, Α' 107] καθοριζούσης σαφώς τα όρια της εκτάσεως η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσμικρύνσει μετά της αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», κατά δε την παρ. 3 του άρθρου 41 «ειδικώς προκειμένου περί κηρύξεως εκτάσεων ως αναδασωτέων ένεκα μερικής ή ολικής καταστροφής δάσους ή δασικής εκτάσεως εκ πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας εκ των άρθρ. 38 παρ. 1 αναφερομένων η κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου απόφασις του νομάρχου εκδίδεται, μετά εισήγησιν της αρμοδίας δασικής υπηρεσίας, υποχρεωτικώς εντός τριών μηνών [ήδη δύο μηνών κατ' αρθρ. 12 παρ. 2 του ν. 2040/1992 (Α' 70)] από της καταστολής της πυρκαϊάς ή της διαπιστώσεως της εξ άλλης αιτίας καταστροφής ...». Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, κάθε αποψιλουμένη δασική έκταση, δημοσία ή ιδιωτική, κηρύσσεται υποχρεωτικώς αναδασωτέα με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη προϋποθέσεων, η δε απόφαση περί αναδάσωσης πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη ως προς τον χαρακτηρισμό της έκτασης ως δάσους ή δασικής έκτασης. Η αιτιολογία όμως αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα στοιχεία του φακέλου.

5. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής. Από την πυρκαϊά της 16.8.2007 καταστράφηκε έκταση που βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων των Δήμων Κηφισιάς, Μελισσιών, Νέας Πεντέλης, Πεντέλης και Διονύσου, συνολικού εμβαδού 9.408 στρεμμάτων. Στην από 9.11.2007 εισηγητική έκθεση της Δασολόγου Χ. Κύρκου προς το Δασαρχείο Πεντέλης αναφέρεται ότι εντός του περιγράμματος της έκτασης της πυρκαϊάς, το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης έχει κηρυχθεί αναδασωτέο λόγω παλαιότερων πυρκαϊών, αναφέρονται δε οι αποφάσεις του Νομάρχη Ανατολικής Αττικής, του Περιφερειακού Διευθυντή Ανατολικής Αττικής και του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, με τις οποίες οι εν λόγω εκτάσεις κηρύχθηκαν αναδασωτέες. Ακολούθως, στην ίδια ως άνω εισήγηση αναφέρονται τα εξής: «Αν εξαιρέσουμε τις εκτάσεις που έχουν κηρυχθεί με τις ως άνω εκτάσεις αναδασωτέες η λοιπή έκταση που κάηκε την 16-8-2007 ανέρχεται σε 2.948,33 στρέμματα και εμφανίζεται στον επισυναπτόμενο χάρτη σε 12 μη συνεχή τμήματα με στοιχεία... Μορφή της έκτασης των 2.948,33 στρ.: Τμήμα της έκτασης περιλαμβάνεται στους Π.Κ. Χάρτες και Πίνακες Ν. Πεντέλης, Κηφισιάς και Διονύσου. Για το υπόλοιπο της

έκτασης δεν υπάρχουν Π.Κ. Χάρτες και Πίνακες. Για το λόγο όμως ότι τμήμα της περιλαμβάνεται στις απόψεις της υπηρεσίας μας για το ΓΠΣ Μελισσιών (08/ΔΑΣ/ΠΕ/517/15-9-97 έγγραφό μας), σε συνδυασμό με τη φωτοερμηνεία που έγινε από Δ/νσης Προστασίας της Γεν. Γραμ. Δασών (1176/38/20.11.95 έγγραφο της ΠΕΔΑΝ), με την οποία και συμφωνούμε, δεν έγινε φωτοερμηνεία εκ νέου για το τμήμα αυτό». Εν συνεχεία, στην εν λόγω εισήγηση περιλαμβάνεται το αποτέλεσμα της φωτοερμηνείας των αεροφωτογραφιών των ετών 1937, 1938, 1945, 1960, 1967, 1978, 1988 και 2001, που αφορούν τα τμήματα της κηρυχθείσας ως αναδασωτέας έκτασης, για τα οποία δεν έχει γίνει φωτοερμηνεία. Ειδικότερα, η εν λόγω έκταση χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα ως προς τα οποία αναφέρονται τα εξής: «α) (Α, 298, 299, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Α)...το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης, (χρώμα πράσινο), ήταν τα έτη 1937-1938 δάσος χαλεπιού πεύκης με υπόροφο αειφύλλων-πλατυφύλλων και παραμένει δασικό μέχρι και σήμερα. Τα πεύκα βέβαια είναι πλέον αραιά και διάσπαρτα ο υπόροφος όμως παραμένει σε πυκνότητα μεγαλύτερη του 25%, ποσοστό ικανό να προσδώσει στην έκταση δασικό χαρακτήρα. Τμήματα που ήταν δασικά στο παρελθόν (δάσος πεύκης το 1937 - υπόροφος βλάστηση με την πάροδο των ετών), σήμερα είναι εκχερσωμένα (χρώμα κόκκινο). Τμήμα που ήταν μη δασικό τα έτη 1937 και 1938 με την πάροδο των ετών όμως δασώθηκε (πεύκα) και σήμερα έχει δασική μορφή (χρώμα καφέ). Τμήματα που ήταν ανέκαθεν μη δασικές εκτάσεις (χρώμα κίτρινο) - β) (383, 384, 385, 386, 383), (387, 388,...401, 387) και (402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 402)... προκύπτει ότι και τα τρία τμήματα, αποτελούσαν στο παρελθόν και αποτελούν έως και σήμερα εκτάσεις δασικού χαρακτήρα (χρώμα πράσινο), με την παρατήρηση ότι το τμήμα με στοιχεία (383,384,385,386,383) ενώ μέχρι και το έτος 1978 έφερε πυκνή δασική βλάστηση (πεύκα), με την πάροδο των ετών απέμεινε ο υπόροφος (ποσοστό μεγαλύτερο του 25%) με μεμονωμένα πεύκα. Τα άλλα δύο τμήματα ωστόσο αποτελούν και σήμερα δάσος χαλεπιού πεύκης... Κατά κατηγορία, οι εκτάσεις που κάηκαν και περιλαμβάνονται στην έκταση των 2.948,33 στρ., σύμφωνα με τους Π.Κ. Χάρτες και Πίνακες, την ως άνω φωτοερμηνεία και το 1176/38/20.11.95 έγγραφο της ΠΕΔΑΝ είναι: εκτάσεις που έφεραν δασική βλάστηση, συνολικού εμβαδού 2.628,81 στρεμμάτων, εμφανιζόμενες με πράσινο χρώμα στον επισυναπτόμενο χάρτη-εκτάσεις που δεν έφεραν δασική βλάστηση (παλιές δασικές εκτάσεις) συνολικού εμβαδού 195,81 στρεμμάτων που απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα και χρήζουν περαιτέρω έρευνας από την υπηρεσία μας - ανέκαθεν μη δασικές εκτάσεις συνολικού εμβαδού 71,55 στρεμμάτων εμφανιζόμενες με καφέ χρώμα στον επισυναπτόμενο χάρτη - εκτάσεις για τις οποίες ισχύουν εγκεκριμένα σχέδια πόλης και τοπικά ρυμοτομικά σχέδια συνολικού εμβαδού 24,5 στρεμμάτων, εμφανιζόμενες με μπλε διαγράμμιση στον επισυναπτόμενο χάρτη - άλση και πάρκα και εντός σχεδίου κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου που κάηκαν, συνολικού εμβαδού 9,91 στρεμμάτων, εμφανιζόμενα με πράσινη διαγράμμιση στον επισυναπτόμενο χάρτη. Για ολόκληρη την εντός του κόκκινου περιγράμματος καείσα έκταση των 9.408 στρεμμάτων ισχύουν τα εξής: Έκθεση-Κλίση-Έδαφος-Βλάστηση. Έκθεση: Κύρια έκθεση ως προς τον ορίζοντα είναι νότια, με μικροαλλαγές κατά θέσεις. Κλίση: ποικίλλει λόγω του μεγάλου εύρους

της καμένης έκτασης, με επικρατούσες από 20-50%. Έδαφος: ασβεστολιθικό μητρικό πέτρωμα και ποικίλλει ως προς τη μορφή και το βάθος. Βλάστηση: Δάσος χαλεπίου πεύκης διαφόρων ηλικιών, αείφυλλα πλατύφυλλα, αναδασώσεις (τεχνητές, φυσικές) και οπωροφόρα-καλλωπιστικά στις μη δασικές εκτάσεις και αυτές που άλλαξαν μορφή. Ιδιοκτησιακό καθεστώς: Οι εντός του περιγράμματος καείσες εκτάσεις αποτελούνται από δασικές εκτάσεις (δάση και δασικές) που έχουν αναγνωρισθεί ως ιδιωτικές με τις αρ. 169083/2185/54 και 120335/1491/1955 αναγνωριστικές αποφάσεις του Υπουργείου Γεωργίας, (το περίγραμμα των οποίων εμφανίζεται με διακεκομμένη μπλε γραμμή), δημόσιες και δημόσιες διακατεχόμενες δασικές εκτάσεις (δάση και δασικές) και εκτάσεις που δε διέπονται από τις δασικές διατάξεις (ανέκαθεν αγροτικές- σχέδια πόλεων).». Ενόψει των ανωτέρω, η προαναφερόμενη εισηγητική έκθεση καταλήγει στην πρόταση α) να επανακηρυχθούν ως αναδασωτέες οι εκτάσεις που περιλαμβάνονται εντός της κόκκινης γραμμής και έχουν ήδη κηρυχθεί με παλαιότερες αποφάσεις, β) να κηρυχθεί ως αναδασωτέα ευρύτερη έκταση που εμφανίζεται στον επισυναπτόμενο χάρτη σε 12 μη συνεχή τμήματα, εξαιρουμένων των εκτάσεων που βρίσκονται εντός αυτής και αφορούν ανέκαθεν μη δασικές εκτάσεις συνολικού εμβαδού 71,55 στρεμμάτων εμφανιζόμενες με κίτρινο χρώμα, εκτάσεις που δεν έφεραν κατά την ημέρα της πυρκαϊάς δασική βλάστηση (παλιές δασικές εκτάσεις) συνολικού εμβαδού 195,81 στρεμμάτων που απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα και χρήζουν περαιτέρω έρευνας από το Δασαρχείο και εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια πόλεων και τοπικά ρυμοτομικά σχέδια εμβαδού 24,5 στρεμμάτων εμφανιζόμενες με μπλε διαγράμμιση». Δυνάμει της εν λόγω εισήγησης εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα συνολική έκταση 9.408 στρεμμάτων και στην οποία περιλαμβάνονται, εκτός από τις εκτάσεις που προτάθηκαν με την παραπάνω εισήγηση, και οι εκτάσεις εμβαδού 195,81 στρεμμάτων, που απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα και οι οποίες δεν έφεραν μεν δασική βλάστηση την ημέρα της πυρκαϊάς, αλλά άλλαξαν παράνομα χρήση (εκχερσώθηκαν) και βρίσκονται εντός του περιγράμματος της καείσης έκτασης.

6. Επειδή, προβάλλεται από τους αιτούντες ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι αναιτιολόγητη, κατά το τμήμα της που αφορά την περιοχή «Λάκκα Ρήγα», εντός της οποίας εντοπίζονται οι ιδιοκτησίες τους. Ειδικότερα, οι αιτούντες, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι ιδιοκτησίες τους ευρίσκονται σε εκτάσεις, οι οποίες στο σχετικό συνοδευτικό χάρτη, απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα, προβάλλουν ότι μη νομίμως συμπεριλήφθηκαν οι εν λόγω εκτάσεις στις αναδασωτέες δεδομένου ότι, αφενός μεν σύμφωνα με την πρόταση του αρμόδιου Δασαρχείου Πεντέλης οι εκτάσεις αυτές έπρεπε να εξαιρεθούν, αφετέρου δε από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει επαρκώς ο δασικός χαρακτήρας των εν λόγω εκτάσεων. Παράλληλα, επικαλούνται και προσκομίζουν έγγραφα, από τα οποία, όπως ισχυρίζονται, προκύπτει ο μη δασικός χαρακτήρας των επιδίκων εκτάσεων. Συγκεκριμένα, οι αιτούντες που έχουν ιδιοκτησίες στην περιοχή «Λάκκα Ρήγα» προσκομίζουν το υπ' αριθμ. 1931/7.8.953 έγγραφο του Δασαρχείου Πεντέλης, στο οποίο αναφέρεται ότι η ως άνω περιοχή «δεν πρόκειται ούτε περί δάσους, ούτε περί δασικής εκτάσεως, αλλά γεωργικώς

καλλιεργούμενης τοιαύτης», την υπ' αριθμ. 08/ΔΑΣ/295/25.11.1997 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, με την οποία ήρθη για την περιοχή αυτή η αναδάσωση που είχε κηρυχθεί με την υπ' αριθμ. 108424/13.3.1934 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, την υπ' αριθμ. 858/17.3.1998 απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου με την οποία δεν κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση που βρίσκεται στην περιοχή «Λάκκα Ρήγα» και το υπ' αριθμ. 1107/6.4.2008 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Ανατολικής Αττικής προς το Υπουργείο Γεωργίας στο οποίο αναφέρεται ότι δεν υφίστανται δεσμεύσεις από πλευράς δασικής νομοθεσίας για την ένταξη της εν λόγω περιοχής στο σχέδιο πόλεως του Δήμου Μελισσίων. Τέλος, οι αιτούντες για το σύνολο της περιοχής που κηρύχθηκε αναδασωτέα με την προσβαλλόμενη πράξη προσκομίζουν ιδιωτική έκθεση φωτοερμηνείας, σύμφωνα με την οποία όλη η εν λόγω έκταση ουδέποτε έφερε δασική βλάστηση τέτοια ώστε να μπορεί να κηρυχθεί αναδασωτέα. Από τα προαναφερόμενα στοιχεία του φακέλου, προκύπτει ότι οι εκτάσεις που απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα στο χάρτη που συνοδεύει την προσβαλλόμενη πράξη, μεταξύ των οποίων ευρίσκεται και η περιοχή «Λάκκα Ρήγα», έφεραν δασική βλάστηση στο απώτερο χρονικό διάστημα του έτους 1937, έκτοτε δε, δεν απέκτησαν εκ νέου δασική βλάστηση, σε αντίθεση με τις εκτάσεις που απεικονίζονται στον ανωτέρω χάρτη με πράσινο χρώμα, οι οποίες έως και την ημέρα της πυρκαϊάς έφεραν δασική βλάστηση σε ποσοστό άνω του 25% καθώς και τις εκτάσεις με καφέ χρώμα, οι οποίες ήταν μη δασικές το έτος 1937 και δασώθηκαν μεταγενέστερα. Περαιτέρω, στο προσκομισθέν από τους αιτούντες υπ' αριθμ. 1931/7.8.1953 έγγραφο του Δασαρχείου Πεντέλης αναφέρεται ότι η ως άνω περιοχή το έτος εκείνο ήταν γεωργικά καλλιεργημένη και δεν ήταν δάσος ή δασική έκταση. Εξάλλου, προς τη μη κήρυξη της περιοχής αυτής ως αναδασωτέας έκλινε και η προαναφερθείσα εισήγηση του αρμόδιου Δασαρχείου Πεντέλης, η διαφορετική δε εκτίμηση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, ο οποίος εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, δεν στηρίζεται σε νέα στοιχεία (πρβλ. 3479/2007, 3925/2006, 2895/2004 κ.α.). Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, κλονίζεται το αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το σκέλος της που αφορά την κήρυξη ως αναδασωτέων των ιδιοκτησιών των αιτούντων στην περιοχή «Λάκκα Ρήγα», η οποία πρέπει, για το λόγο αυτό, βασίμως προβαλλόμενο, να ακυρωθεί, κατ' αποδοχή της υπό κρίση αιτήσεως.

7. Επειδή, μετά την ακύρωση για τον λόγο αυτόν, είναι αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεων, η δε υπόθεση αναπέμπεται στη Διοίκηση προκειμένου αυτή να επιληφθεί εκ νέου της υπόθεσης και να διατυπώσει νέα νομίμως αιτιολογημένη κρίση για τον χαρακτήρα της έκτασης.